

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เทศบาลตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ เรียงตามลำดับ ดังนี้

1. สรุป
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุป

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เทศบาลตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้สรุปผล ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งกลุ่มปฏิบัติงานมีเพศหญิงมากที่สุด ส่วนใหญ่มีอายุ 41- 50 ปี วุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรี มีอายุราชการในการทำงาน 1 - 10 ปี และระดับการดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เทศบาลตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมมีระดับการดำเนินงานในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.22 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชนทุกภาคส่วน ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านบุคลากร ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามลำดับ แยกเป็นด้าน ได้ดังนี้

1.1 ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนดนโยบาย แผนงานและงบประมาณในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานอย่างชัดเจน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และการจัดตั้ง การย้ายและการยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดเวทีประชาชนเพื่อสำรวจความต้องการของชุมชน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

1.2 ด้านบุคลากรโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีการอบรมและศึกษาดูงานของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็กและผู้เกี่ยวข้อง ของทุกฝ่ายในความรู้ความสามารถของท่านมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีระดับการดำเนินงานในระดับมาก และหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ดูแลเด็กมีคุณวุฒิปริญญาตรีสาขาวิชาปฐมวัยและมีปริมาณที่เพียงพอ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีระดับการดำเนินงานในระดับมาก

1.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีรั้วกันบริเวณภายนอกอาคารเรียนอย่างเป็น

สัดส่วน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีระดับการดำเนินงานในระดับมาก และอาคารสถานที่ที่มีความมั่นคง แข็งแรง เหมาะสมและปลอดภัยแก่ผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีระดับการดำเนินงานในระดับมาก

1.4 การดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เทศบาลตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนทั้งด้านร่างกายอารมณ์ – จิตใจ สังคมและสติปัญญา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีระดับการดำเนินงานในระดับมากที่สุด และผู้ดูแลเด็กจัดทำแผนการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้มีความสอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีระดับการดำเนินงานในระดับมาก

1.5 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชนทุกภาคส่วนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมในการอบรมเลี้ยงดูการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ รวมทั้งการดูแลความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีระดับการดำเนินงานในระดับมาก และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในส่วนที่เกี่ยวกับศิลปะพื้นบ้านและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีระดับการดำเนินงานในระดับมาก

1.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการส่งเสริมสนับสนุนการจัดประชุมคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการพัฒนาเด็กเล็กในทุกระดับ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มผู้ส่งเสริมการจัดการศึกษาและกลุ่มผู้ปฏิบัติงานต่อการดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านบุคลากรไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เทศบาลตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ แยกเป็นด้าน ได้ดังนี้

3.1 ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีนโยบายในการบริหารจัดการให้ครอบคลุมทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร ด้านงบประมาณควรประสานความร่วมมือกับชุมชนและส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและควรมีนโยบายในการบริหารจัดการให้ครอบคลุมทุกด้านและควรประสานความร่วมมือกับชุมชนและส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไปในทิศทางเดียวกัน มีการแบ่งงานและประสานงานที่ชัดเจน ฝ่ายบริหารมีการกำหนดนโยบายการพัฒนาตามแผนการพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการกำหนดแผนงาน นโยบาย และงบประมาณ ในการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนา ศูนย์เด็กเล็กให้มีมาตรฐานตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน

3.2 ด้านบุคลากร บุคลากรควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และครูควรมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การมีคุณธรรมจริยธรรม ความรักความเมตตาต่อเด็กนักเรียน รวมทั้งความรัก ความสามัคคีกับเพื่อนร่วมงานภายในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก มีจิตสาธารณะผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีการอบรมสัมมนา มีการศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีความ

ชำนาญการในหน้าที่ พัฒนาศักยภาพครูให้มีความรู้ความสามารถ สร้างจิตสำนึกที่ดีต่ออาชีพตนเอง ต้องสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรวิชาชีพตัวเอง รู้จักเสียสละ มีจิตใจโอบอ้อมอารี ไม่ทำตัวให้เป็น ปัญหาในเวลาดำเนินงาน และพัฒนาบุคลากรในศูนย์เด็กให้มีความรู้ ตรงตามหลักสูตรและส่งเสริมให้ ทวนการศึกษาแก่ครู

3.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย อาคารสถานที่ควรมีความ มั่นคงปลอดภัย จัดระบบระเบียบเป็นสัดส่วนชัดเจน และมีการปฏิบัติตามหลักมาตรฐานศูนย์เด็กเล็ก ปลอดภัย และโครงสร้างได้มาตรฐาน ควรมีการตรวจสอบความมั่นคงปลอดภัยอาคารอย่างสม่ำเสมอ อาคารมีสภาพที่แข็งแรงมีรั้วรอบขอบชิดมีประตู หน้าต่างอากาศถ่ายเทสะดวกปลอดภัยไม่เสี่ยงต่อ การเกิดอันตรายต่อเด็กเล็กมีการรักษาความสะอาด ภูมิทัศน์สวยงามน่าอยู่ น่านั่ง ได้มาตรฐาน มีบริเวณพื้นที่สีเขียวเหมาะให้เด็กเล็กได้เรียนรู้ตามวัยปลอดภัย มีขนาดที่เหมาะสม

3.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีหลักสูตรที่ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนแต่ละช่วงวัย และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายเป็นไปตาม ความสนใจและความสามารถของแต่ละคน พร้อมทั้งสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม การปลูกฝังให้เป็น เด็กดี และส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน

3.5 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องเปิด โอกาสให้ทุกส่วนเข้ามามีส่วนร่วมการการแสดงความ คิดเห็น มีการจัดเวทีประชาคมเพื่อรับฟัง ความคิดเห็นในการนำข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนามาปรับปรุงใช้ในศูนย์เด็กเล็ก เพื่อเกิดการ พัฒนาแบบมีส่วนร่วมจากทุกส่วน มีการสำรวจความคิดเห็นจากชุมชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการ พัฒนาศูนย์เด็กเล็ก และในการจัดกิจกรรมต้องให้แต่ละส่วนมีบทบาทในการทำกิจกรรมร่วมกันมีการ กำหนดนโยบายที่ชัดเจนและการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อการบริหารจัดการศูนย์ที่ครอบคลุมและมี ประสิทธิภาพต่อไป

3.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีการ ประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่และนอกพื้นที่ เพื่อเกิดการ พัฒนา และแลกเปลี่ยนทัศนคติต่อการดำเนินงานเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาตนเองมีการ ประชุมและพัฒนาเครือข่ายของตัวเอง เป็นประจำและปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการสร้าง เครือข่ายและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานให้มากยิ่งขึ้นและควรเปิดโอกาสในการบริหาร จัดการให้มีการประสานความร่วมมือกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอื่น และหน่วยงานอื่น เพื่อเป็นการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ที่กว้างขวางขึ้น

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานกรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น เทศบาลตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยได้อภิปรายผล ดังนี้

1. สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพทางตำแหน่งหน้าที่ กลุ่มปฏิบัติงาน เพศหญิงมากที่สุด ส่วนใหญ่มีอายุ 41- 50 ปี วุฒิมหาบัณฑิตระดับปริญญาตรี มีอายุราชการในการ ทำงาน 1 - 10 ปี และระดับการดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานกรม ส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เทศบาลตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมมีระดับการดำเนินงานในระดับ

มาก ค่าเฉลี่ย 4.22 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจากคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านวิชาการและ กิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชนทุกภาคส่วน ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านบุคลากร ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้าน บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามลำดับทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสภาพการดำเนินงานจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกัน เช่น ลักษณะของงาน สถานที่และบุคลากรในการดำเนินงาน และตาม พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (9) บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบมีอำนาจหน้าที่ในการ จัดการศึกษาได้ทุกระดับ และมาตรา 30 (1) บัญญัติให้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจที่เป็นบริการ สาธารณะที่ซ้ำซ้อนระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใน 4 ปี และภายใน 4 ปี และให้ เสร็จสิ้นภายใน 10 ปี ซึ่งคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดทำ แผนปฏิบัติการเพื่อกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดให้มีการถ่ายโอนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยจากหน่วยงานต่างๆ ของรัฐตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา และกระทรวงศึกษาธิการได้มีกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ทำให้อ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเร่งดำเนินการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กมากยิ่งขึ้น ประกอบกับกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้สามารถดำเนินงานพัฒนาเด็กได้อย่างมี คุณภาพและเหมาะสม ซึ่งปัจจุบันเทศบาลตำบลจังหวัดกาฬสินธุ์ก็ได้ถือปฏิบัติการทำงานเป็น แนวทางเดียวกัน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.2547 : 1) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราวุฒิ สีมารักษ์ (2553 : 117-119) ที่ได้ศึกษา เรื่อง การดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตาม มาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในจังหวัดเลยพบว่าท้องถิ่นในจังหวัดเลยโดยภาพรวมการ ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความ ปลอดภัย รองลงมา คือ ด้านบุคลากร และด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน และ การ เปรียบเทียบระดับการดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าผู้ที่มี ตำแหน่งหน้าที่ ที่เป็นกลุ่มผู้ส่งเสริมการจัดการศึกษากับกลุ่มผู้ปฏิบัติงานมีความคิดเห็นต่อการ ดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้ที่ อยู่ในหน่วยงานเทศบาลกับองค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไม่แตกต่างกัน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานซึ่งมีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบด้านการพัฒนา เด็กตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจไม่ว่าจะ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดก็ตาม ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลหรือเมือง พัทยาที่ดี ล้วนแต่มีบทบาทที่สำคัญในการบริหารจัดการเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสิ้นปัจจุบัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดตั้งและดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพร้อมทั้งรับถ่ายโอนศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก ซึ่งเดิมอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของส่วนราชการต่าง ๆ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี

หน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทุก ๆ ด้าน เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อให้สามารถดำเนินงานเพื่อพัฒนาเด็กได้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสม และจะเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยแบ่งมาตรฐานการดำเนินงานออกเป็น 6 ด้าน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2553 : 2) ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านการพัฒนาบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งปรากฏตามรายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ระดับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากการที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพิ่งได้รับการถ่ายโอนภารกิจให้เทศบาลตำบลบริหารจัดการ ซึ่งเทศบาลตำบลมีการดำเนินงานทั้ง 6 ด้านคือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับหนึ่งมาบ้างแล้วแต่ไม่มากนักผู้บริหารเทศบาลตำบลและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ยังขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กเล็กยังมีน้อย การบริหารจัดการควรให้ครอบคลุมทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร ด้านงบประมาณควรประสานความร่วมมือกับชุมชนและส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและควรมีนโยบายในการบริหารจัดการให้ครอบคลุมทุกด้านและควรประสานความร่วมมือกับชุมชนและส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไปในทิศทางเดียวกัน มีการแบ่งงานและประสานงานที่ชัดเจน

1.2 ด้านบุคลากร ระดับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรส่งเสริมสนับสนุนกิจการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และการบริการให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนด ผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่มักเป็นผู้มีความรู้พื้นฐานแตกต่างกัน และส่วนใหญ่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย และการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลเด็กยังไม่เพียงพอ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยจึงมีนโยบายในการส่งเสริมการศึกษา โดยจัดฝึกอบรมในงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยแก่ผู้บริหาร ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็กและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพร้อมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีด้านการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็กเต็มศักยภาพซึ่งการให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสิ่งที่บุคลากรทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน

1.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ระดับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลจังหวัดกาฬสินธุ์มีความพร้อมในด้านอาคาร สถานที่

สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 2547 : 115-123) แต่ยังมีจุดที่ควรปรับปรุงในเรื่องของการจัดทำรั้วกั้นรอบสถานที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นสัดส่วน การติดตั้งอุปกรณ์รักษาความปลอดภัยภายในอาคารเรียน

1.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ระดับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ดูแลเด็กได้รับการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการเรียนรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้รับการอบรมเพื่อที่จะสามารถนำหลักสูตรและแผนการจัดประสบการณ์เรียนรู้มาใช้เป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอน โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้จัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คู่มือแผนการจัดประสบการณ์และเอกสารต่างๆ สำหรับให้ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็กและบุคลากรที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษาของเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามมาตรฐานการจัดการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธินทร์ อาลัยลักษณ์ (2549 : 81-82) ที่ได้ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอคำชะอี จังหวัดขอนแก่น พบว่า สภาพการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอำเภอคำชะอี จังหวัดขอนแก่น สามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์การจัดตั้งและการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยระดับมากไปหาน้อย คือ ด้านบุคลากร ด้านธุรการ การเงินและพัสดุ ด้านอาคาร สถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านวิชาการและจัดประสบการณ์แก่เด็ก และด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์ โดยองค์การบริหาร ส่วนตำบลที่มีขนาดต่างกัน สามารถจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านวิชาการและการจัดประสบการณ์แก่เด็ก ด้านบุคลากร ด้านธุรการ การเงินและพัสดุ และด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์ไม่แตกต่างกัน ส่วนการจัดการศึกษาด้านอาคาร สถานที่และสิ่งแวดล้อม มีการจัดการศึกษาแตกต่างกัน

1.5 ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน ระดับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในหมู่บ้าน ชุมชนซึ่งเป็นสถานที่ดูแลและส่งเสริมพัฒนาการเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้แก่เด็กในชุมชน แต่ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่มากนัก ซึ่งชุมชนเข้าใจว่าการบริหารจัดการศึกษาเป็นหน้าที่เฉพาะของครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ดูแลเด็กและเทศบาลตำบลที่สังกัดเท่านั้น ซึ่งสำนักประสานและพัฒนากิจการศึกษาท้องถิ่น (2550 : 95) กล่าวในคู่มือศูนย์พัฒนาเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ว่าครูผู้ดูแลเด็กควรมีบทบาทสร้างและเชื่อมโยงให้บ้านและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษารับทราบข้อมูลการจัดการศึกษาและวัดประเมินผลการศึกษา ที่ส่งผลให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้รับการยอมรับจากชุมชน เพื่อเป็นการสืบสานวัฒนธรรมเพื่อหล่อหลอมให้เด็กมีคุณภาพตามที่ชุมชนมุ่งหวัง

1.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กเล็ก ระดับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชนมีกับความสัมพันธ์และมีส่วนร่วมกับชุมชนมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานของศูนย์

พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์มีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากหน่วยงานต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทำให้หน่วยงานแต่ละแห่งเกิดความรัก และรู้สึกในการเป็นเจ้าของและรู้สึกผูกพันในการที่จะร่วมพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีศักยภาพมากยิ่งขึ้น เพราะหากขาดการมีส่วนร่วมแล้วอาจทำให้ประสิทธิภาพในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กประสบปัญหาในการบริหารจัดการของหน่วยงานได้

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มผู้ส่งเสริมการจัดการศึกษาและกลุ่มผู้ปฏิบัติงานต่อการดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านบุคลากรไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ เพราะความคิดเห็น ตำแหน่งการปฏิบัติงานในหน้าที่ สิ่งแวดล้อมของกลุ่มผู้ส่งเสริมการจัดการศึกษาและกลุ่มผู้ปฏิบัติงานต่อการดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านต่าง ๆ ในการดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเทศบาลของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับอุดมลักษณ์ คำลือ (2553 : 55-58) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ทัศนคติต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ในภาพรวมบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา มีทัศนคติต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในระดับเห็นด้วยมาก อันดับแรกคือ ด้านบริหารวิชาการ รองลงมาคือ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงบประมาณ ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมตามลำดับ ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประเภทต่างกัน และรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างกัน มีทัศนคติต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในภาพรวมแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและตำแหน่งต่างกันมีทัศนคติต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ แฟนตัสโซ (Fantuzzo, 2005 : 2095 - C) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาระดับปฐมวัยมี 3 ลักษณะ คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียนและการเข้าร่วมประชุมของโรงเรียนสำหรับผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนร่วม พบว่า ผู้ปกครอง ที่มีการศึกษาสูงกว่าจะเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาของเด็กปฐมวัยมากกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาน้อยกว่า ส่วนผู้ปกครองที่มีการติดต่อกับโรงเรียนในระดับสูงไม่มีความสัมพันธ์กับระดับของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาของเด็ก

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เทศบาลตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ มีดังนี้

3.1 ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีนโยบายในการบริหารจัดการให้ครอบคลุมทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร ด้านงบประมาณควรประสานความร่วมมือกับชุมชนและส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและควรมีนโยบายในการบริหารจัดการให้ครอบคลุมทุกด้านและควรประสานความร่วมมือกับชุมชนและส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไปในทิศทางเดียวกัน มีการแบ่งงานและประสานงานที่ชัดเจน ฝ่ายบริหารมีการกำหนดนโยบายการพัฒนาตามแผนการพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการกำหนดแผนงาน นโยบาย และงบประมาณ ในการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนา

ศูนย์เด็กเล็กให้มีมาตรฐานตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน

3.2 ด้านบุคลากร บุคลากรควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และครูควรมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การมีคุณธรรมจริยธรรม ความรักความเมตตาต่อเด็กนักเรียน รวมทั้งความรัก ความสามัคคีกับเพื่อนร่วมงานภายในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก มีจิตสาธารณะผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูมีการอบรมสัมมนา มีการศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรให้มีความชำนาญการในหน้าที่ พัฒนาศักยภาพครูให้มีความรู้ความสามารถ สร้างจิตสำนึกที่ติดต่ออาชีพตนเอง ต้องสร้างจิตสำนึกให้บุคลากรรักวิชาชีพตัวเอง รู้จักเสียสละ มีจิตใจโอบอ้อมอารี ไม่ทำตัวให้เป็นปัญหาในเวลาทำงาน และพัฒนาบุคลากรในศูนย์เด็กให้มีความรู้ ตรงตามหลักสูตรและส่งเสริมให้ทุนการศึกษาแก่ครู

3.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย อาคารสถานที่ควรมีความมั่นคงปลอดภัย จัดระบบระเบียบเป็นสัดส่วนชัดเจน และมีการปฏิบัติตามหลักมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กปลอดภัย และโครงสร้างได้มาตรฐาน ควรมีการตรวจสอบความมั่นคงปลอดภัยอาคารอย่างสม่ำเสมอ อาคารมีสภาพที่แข็งแรงมีรั้วรอบขอบชิดมีประตู หน้าต่างอากาศถ่ายเทสะดวกปลอดภัยไม่เสี่ยงต่อการเกิดอันตรายต่อเด็กเล็กมีการรักษาความสะอาด ภูมิทัศน์สวยงามน่าอยู่ น่ามอง ได้มาตรฐาน มีบริเวณพื้นที่สีเขียวเหมาะให้เด็กเล็กได้เรียนรู้ตามวัยปลอดภัย มีขนาดที่เหมาะสม

3.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีหลักสูตรที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนแต่ละช่วงวัย และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายเป็นไปตามความสนใจและความสามารถของแต่ละคน พร้อมทั้งสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม การปลูกฝังให้เป็นเด็กดี และส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน

3.5 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องเปิดโอกาสให้ทุกส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีการจัดเวทีประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็นในการนำข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนามาปรับปรุงใช้ในศูนย์เด็กเล็ก เพื่อเกิดการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมจากทุกส่วน มีการสำรวจความคิดเห็นจากชุมชน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก และในการจัดกิจกรรมต้องให้แต่ละส่วนมีบทบาทในการทำกิจกรรมร่วมกันมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อการบริหารจัดการศูนย์ที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพต่อไป

3.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานที่อยู่ในพื้นที่และนอกพื้นที่ เพื่อเกิดการพัฒนาและแลกเปลี่ยนทัศนคติต่อการดำเนินงานเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนาตนเองมีการประชุมและพัฒนาเครือข่ายของตนเอง เป็นประจำและปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายและแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานให้มากยิ่งขึ้นและควรเปิดโอกาสในการบริหารจัดการให้มีการประสานความร่วมมือกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอื่น และหน่วยงานอื่น เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ที่กว้างขวางขึ้น ทั้งนี้ เพราะผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องการให้การดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเทศบาลพัฒนาก้าวหน้า

หน้าต่าง ๆ สอดคล้องกับ เพลินตา อิทธิศานต์ (2548 : 82-94) ได้ทำการศึกษาเส้นทางสู่ความสำเร็จของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่าย้อย โดยศึกษาการสู่มตัวอย่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งที่ผ่านการประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่าย้อย ระดับพื้นฐาน ระดับดี ระดับดีมาก จากทุกภาคของประเทศจำนวน 32 แห่งผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระดับดีและระดับดีมาก ประกอบไปด้วย 3 ปัจจัยหลัก คือ 1) การรับรู้เกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่าย้อยโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกระดับได้รับรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับงานนั้น ๆ เป็นที่กระจ่างชัด รับรู้เป้าหมายสุดท้ายจะเกิดอะไรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องคือใคร ตนเองมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างไร ทั้งบทบาทบุคคลและบทบาทการประสานงานร่วมกัน ความรู้เหล่านี้ย่อมมีส่วนสำคัญที่จะทำให้การทำงานบรรลุผลได้ 2) ความรู้เกี่ยวกับการดูแลเด็กเล็กและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งความรู้ที่ได้ศึกษาในระบบและจากประสบการณ์ในการเลี้ยงดูเด็ก จากคำแนะนำจากการนิเทศตามหน้าที่หรือจากการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักวิชาการและ 3) ความร่วมมือและการสนับสนุนจากทุกหน่วยของสังคม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

เพื่อให้การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เทศบาลตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ ทราบถึงการดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เห็นว่าควรจะให้ผู้บริหารหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำผลการวิจัยในครั้งนี้ จึงขอเสนอแนะ ดังนี้

1.1 ด้านบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีนโยบายในการบริหารจัดการให้ครอบคลุมทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากร ด้านงบประมาณควรประสานความร่วมมือกับชุมชนและส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2 ด้านบุคลากร บุคลากรควรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ และครูควรมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี การมีคุณธรรมจริยธรรม ความรักความเมตตาต่อเด็กนักเรียน รวมทั้งความรักความสามัคคีกับเพื่อนร่วมงานภายในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก และมีจิตสาธารณะ

1.3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย อาคารสถานที่ควรมีความมั่นคงปลอดภัย จัดระบบระเบียบเป็นสัดส่วนชัดเจน และมีการปฏิบัติตามหลักมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กปลอดภัย และโครงสร้างได้มาตรฐาน ควรมีการตรวจสอบความมั่นคงปลอดภัยอาคารอย่างสม่ำเสมอ

1.4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร เด็กควรได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในแต่ละช่วงวัย พร้อมทั้งสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม การปลูกฝังให้เป็นเด็กดี และส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน

1.5 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ควรให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและรับทราบถึงนโยบายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและร่วมพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน โดยมีส่วนในการแสดงความคิดเห็นเพื่อการบริหารจัดการศูนย์ที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพต่อไป

1.6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรเปิดโอกาสในการบริหารจัดการให้มีการประสานความร่วมมือกับศูนย์ฯ อื่น และหน่วยงานอื่น เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่กว้างขวางขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การวิจัยเรื่อง การดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเทศบาลตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ ขยายผลเป็นไปในวงกว้าง และครอบคลุมกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาจึงขอเสนอแนะดังนี้

2.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง การดำเนินงานจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในจังหวัดอื่น เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาศึกษาเปรียบเทียบ เพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงกระบวนการในการดำเนินงานจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพและปัญหาการบริหารจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อใช้เป็นข้อมูลต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY